

Năm Tý Nói Chuyện Chuột

Ngọc Châu Trần

Chuột sống khắp nơi trên trái đất. Có thể nói nơi nào có sinh vật, nơi đó có chuột! Chuột hay còn gọi là Tý, là con vật xếp đầu tiên (thật oai hì!) trong Thập Nhị Chi (12 con giáp). Theo truyền thuyết, dựa vào công trạng đóng góp, có 12 con vật được tuyển chọn. Con nào cũng muốn xếp đầu, tranh cãi không ai chịu ai. Bèn nhờ Ngọc Hoàng Thượng Đế tổ chức một cuộc thi vượt sông (đường thủy), có nhiều đảo và đá (đường bộ). Ai đến bờ sông mệnh mông bên kia sớm nhất sẽ đứng đầu. Còn lại được quyết định dựa trên thứ tự về đích.

12 con thú lần lượt tập trung và bắt đầu thi thí. Trâu cần cù và siêng năng nên về đầu. Trâu không biết rằng Chuột khôn lanh và tinh quái, đã lén leo lên lưng nó. Khi Trâu chuẩn bị đến đích thì chuột nhanh chân nhảy lên và chiến thắng. Chính vì vậy con vật đầu tiên của 12 con giáp là Chuột (Tý), kế đến là Trâu (Sửu) v.v ...

Như dzậy, tuy nhỏ con mà anh Tý thật “lầu cá’ hì! Theo âm lịch ta còn có :

- Giờ Tý: là giờ từ 23 giờ khuya đến đúng 1 giờ sáng hôm sau.
- Tháng Tý: là tháng Mười Một của năm âm lịch.

Đối với người Pháp, khi nói đến tuổi Tý thì họ tưởng nhầm là Chuột Cống nên dùng chữ Le Rat thay vì phải dùng là chữ Le Souris theo âm lịch chúng ta .

Như vậy để tìm hiểu loài chuột như thế nào, chúng ta biết rằng đó là loài có lông nhiều dày rậm, lỗ tai nhỏ, mỏ và đuôi dài. Chuột là loài gặm nhấm, nhưng còn sinh sản rất nhanh và nhiều, cho nên chúng nó cắn phá khủng khiếp, không chữa nơi nào, ở trong nhà thì đào hang, khoét vách, cắn phá gạo nếp, thức ăn thức uống

khi quên đây, kể cả giấy má v.v... rồi làm ổ đẻ liên tục và ở ngoài đồng thì cắn phá hột giống, mùa màng cũng như các nông phẩm của nông dân như: lúa, bắp, khoai v.v... Vì thế họ hàng nhà Chuột đi đến đâu, thì mọi người đều sợ sự phá hoại của chúng, nếu ghe tàu nào bị Chuột đến ở, thì cũng khôn khổ không ít. Ngoài ra, loài Chuột cũng tạo nên bệnh dịch hạch làm cho sự chết chóc lên đến hàng trăm ngàn người tại nhiều nước trên thế giới, ví như tại Athène (Hy Lạp) vào năm 429 trước Công Nguyên, hoặc các nước khác như Ai Cập, Thổ Nhĩ Kỳ, Ý Đại Lợi, Pháp v.v... cũng bị sát hại vì bệnh dịch này. Người ta đã thống kê chỉ 7 năm, kể từ năm 1346 đến năm 1353 số người bị chết vì dịch hạch trên thế giới như sau: Âu Châu gần 25 triệu người và Á Châu cũng gần 23 triệu người và được người đời xem như là một thiên tai.

Có nhiều loại chuột. Riêng ở Việt Nam ta đại khái có mấy loại như ri:

Chuột Cống là loại chuột to, có con nặng từ nửa ký tới một ký. Gọi là chuột cống vì chúng thường sinh sống ở các cống rãnh trong thành phố. Ở miền quê thì chúng sống ở trong hang. Chuột cống có hai loại: Cống Gà và Cống Nhum.

• Chuột cống gà sống quanh quẩn trong vườn nhà gần chuồng gà, chuồng heo.

• Cống nhum sống ở đồng, ăn cây, củ, cua ốc. Thịt cống nhum khá ngon. Chuột cống nhỏ con có lông màu vàng sậm. Chúng cũng ăn cây, củ, cua ốc. Chúng là mối hại lớn của nhà nông. Thịt chúng không thua kém thịt cống nhum.

Một loại chuột khác, giống chuột cống nhưng chúng ăn ở trên ngọn cây dứa, ít xuống đất, nó chỉ cắn phá cây dứa và ăn cơm dứa, uống nước dứa mà sống, thân hình nó lớn bằng cườm tay nên gọi là Chuột Dừa. Chuột này thường thấy những tinh trồng nhiều dứa như ở Bến Tre. Chúng là loại sạch nhất, sang nhất, thịt thơm ngon đặc biệt nhưng không thấy ai ăn vì bắt được chúng không phải chuyện dễ.

Chuột Nhắt (hay chuột Lắt) và Chuột Chù. Chuột Chù còn được gọi là chuột Xạ. Chúng sống quanh quẩn trong nhà với người. Chúng

chia đôi giang sơn: chuột nhất hoạt động phần trên cao, chuột chù phần dưới đất.

- Chuột chù có thân hình nhỏ con, mỏ dài và nhọn, đuôi rất ngắn. Đặc biệt có mùi hôi xạ khó ngửi nhưng không cắn phá và lạnh lợi hơn Chuột Lắt. Nó thường ở học tử, gầm giường hay trong hang và đi sát đất, rất chậm lụt. Tiếng kêu chít chít. Người ta còn tin tiếng reo của chuột chù sẽ đem đến điềm lành cho gia chủ. Thường người ta tin vào câu nói về sự may mắn. Nhất là đôm đóm vào nhà, nhì là chuột rút (tiếng reo), thứ ba bông đèn (ngày xưa thắp đèn bằng dầu lửa nên tim đèn có bông). Mèo không dám đụng tới chúng vì mùi hôi ai cũng ngán. Mèo nào lỡ tấp nhảm nếu không bệnh cũng vật vờ đôi ba ngày.

- Còn chuột nhất thì khỏi chê. Người nhỏ con chỉ bằng ngón tay cái hoặc lớn hơn một chút, rất lạnh lợi, lại mẫn đề và thường cắn phá khủng khiếp. Chúng phá hại đến tận cùng, đục khoét tủ bàn, kho tàng, dinh thự, cắn phá quần áo, sách vở không chừa một thứ gì mà không cắn phá. Biệt tài của chúng là chạy rất nhanh trên xà nhà nên mèo bắt được nó cũng rất khó. Ngày xưa những người đi buôn bằng thuyền nan rất sợ chuột nhất, vì một con lọt được vào thuyền là nó khoét lủng đáy, nếu không cảnh giác thuyền sẽ chìm. Chủ thuyền thường lập một trang nhỏ với khói hương nghi ngút gọi là bàn thờ ông Tý! Trong dân gian, thấy đứa con nào hoặc người nào có thân hình nhỏ con thường phá phách gia đình hay xóm làng, thì cũng được gọi là “Chuột Lắt”!

Sau hết, có hai loại chuột người ta nuôi để chơi hoặc làm thí nghiệm đó là chuột bạch và chuột tầu (còn gọi là con bọ).

- Chuột bạch lớn hơn ngón chân cái, có bộ lông trắng muốt tinh thoảng có con vá được nuôi trong lồng kẽm hay lồng kín. Lồng chia làm hai phần, một bên có thang quay vòng để chúng leo, bên kia để ngủ và ăn.

- Chuột tầu lớn hơn thường có vá màu nâu, màu đen cũng có toàn trắng. Nuôi chúng thường để vào việc thí nghiệm y khoa.

Vì Chuột thường đem tai họa nên người ta thường kiếm đủ cách để loại trừ Chuột như: thuốc Chuột, đặt bẫy (bẫy đập, bẫy sập), bằng keo dính. Người ta còn đuổi chuột bằng chà vi. Chà vi là một cái lồng có hom và hai tấm đặng. Chuột chui vào lồng là không ra được. Đuổi chuột thường vào lúc hoàng hôn hay sáng sớm, người ta tìm những đám lác rậm biết có chuột trong đó, người ta đặt lồng vào một nơi, trồng hai mảnh đặng hai bên, khi chuột bị đuổi gặp đặng nên chúng phải chạy vào chà vi. Nhưng cách săn chuột dễ nhất là vào mùa nước nổi người ta dùng chĩa nhọn đâm chuột khi chuột phải sống trên các ngọn cây. Với một chiếc xuồng và một cây đũa, người ta có thể đâm hàng trăm con trong một ngày để ăn hoặc để bán. Đặc biệt, khi bắt được Chuột còn sống, người ta may lỗ đít nó lại, rồi thả nó trong nhà, nó bị bí ỉa cắn đuối đồng bọn chạy khỏi nhà và cắn chết luôn mấy con Chuột con, sau đó nó cũng chết theo luôn.

Tuy vậy, Chuột là con vật ranh mãnh, khôn ngoan khó hông bị tiêu diệt hết. Do vậy, trời sanh Chuột thì phải sanh Mèo hay Rắn để trừ diệt Chuột, nếu không loài người khó sống nổi với Chuột. Tuy nhiên, loài Chuột cũng có ích cho nhân loại để làm thí nghiệm và nghiên cứu thuốc chủng ngừa để cứu chúng ta.

Riêng thịt Chuột là một đặc sản có một không hai của miền Tây Nam Bộ, cách riêng ở Long Xuyên, Châu Đốc, Cần Thơ, Rạch Giá, Sóc Trăng ... thuộc miền Hậu Giang vào mùa bắt Chuột, thì thấy Chuột được bày bán trắng phều vì đã thui và lột da xong, người mua đem về chế biến các món ăn chơi, nào là Chuột nướng, Chuột chiên hay muối với sả ớt, Chuột xào hành, Chuột bằm xào Lá Cách hay lá Lốt hoặc Chuột bằm rồi ướp gia vị để làm nhưn bánh xèo v.v...

Nhân nói về món ăn bằng thịt Chuột, xin trích dẫn một trong những món ăn độc đáo hay vô tiền khoáng hậu là món ‘Sâm thử’, trong dịp Bà Từ Hi Thái Hậu, đời nhà Thanh bên Trung Hoa, khoản đãi phái đoàn sứ thần thuộc các quốc gia

Tây Phương, nhân dịp mừng Xuân Canh Tý 1874. Tiệc được chuẩn bị 11 tháng 6 ngày trước, có 1750 người phục vụ, tốn kém 98 triệu Hoa tệ thời bấy giờ tương đương 374 ngàn lượng vàng ròng, gồm 400 thực khách và kéo dài suốt 7 ngày đêm bắt đầu giờ giao thừa Tết Nguyên Đán năm Canh Tý.

Sâm Thử tức là Chuột được nuôi bằng sâm: thoát tiên, chuột đồng được bắt tại vùng Dương Châu, loại chuột ở đây chỉ chuyên ăn thóc lúa nên thịt ngon và sạch hơn những nơi khác. Bắt về được nuôi bằng ngũ cốc, nhưng hư, nhân sâm và nhiều vị thuốc tráng dương khác. Chuột mới đẻ đem nuôi trong lồng kính cũng cho ăn toàn sâm thượng hảo hạng và uống nước suối, đến khi đẻ ra con thì lấy những con đó nuôi riêng cũng thời thứ ba, người ta mới lấy những con Chuột bao tử (Chuột con chưa mở mắt) của thế hệ mới này ra ăn và ăn như thế thực là ăn tất cả cái tinh hoa, bén nhậy, khôn ngoan của giống Chuột cộng với tất cả tính chất cái lão hoàn đồng, cái tử hoàn sanh, tráng dương bổ thận của cây sâm vốn được y lý Đông Phương đặt lên hàng đầu thần dược từ cổ chí kim trong trời đất... Trước khi đưa sâm thử ra bàn tiệc, đầu bếp ngự thiện phòng nhúng từng chú chuột vào một chiếc bát đựng mật ong, nhân sâm và các vị thuốc bổ thận, chờ đến khi chuột trong bát uống đầy mật thì sẽ bày lên một chiếc đĩa ngọc và dâng lên. Thịt chuột lúc này vừa thơm, mềm vừa đọng lại đủ tinh túy của nhân sâm và các dược liệu nên được coi là “thập toàn đại bổ”. Bà Từ Hi Thái Hậu cầm nĩa xúc con Chuột bao tử ăn để cho mọi người bắt chước ăn theo. Khi nhai có người tinh ý còn nghe thấy tiếng chuột kêu chít chít, thậm chí còn cảm nhận được chiếc đuôi chuột còn đang ngo nguậy trong miệng và một tia máu vọt ra ... Hoàng Đế Trung Hoa thông thả vừa nhai vừa suy nghĩ như thể muốn kéo dài cái thú ăn tuyệt diệu ra để cho cái thú ấy thấm nhuần trí óc và cơ thể. Và quả là chưa có một nước nào trên thế giới lại có một món ăn tinh vi, quý báu nhưng lại cầu kỳ và kinh dị đến thế bao giờ !!!

Những năm Tý trong lịch sử

- Năm Canh Tý (40): Hai Bà Trưng phát cờ khởi nghĩa đền nợ nước, trả thù nhà, đánh đuổi thái thú Tô Định chạy về Nam Hải.
- Năm Giáp Tý (544): Lý Bôn lên ngôi hoàng đế, đặt quốc hiệu là Vạn Xuân, niên hiệu là Thiên Đức.
- Năm Mậu Tý (1228): Quân ta đại thắng trên sông Bạch Đằng, bắt sống tướng nhà Nguyên là Ô Mã Nhi, làm sụp đổ giấc mộng xâm lăng của chúng.
- Năm Nhâm Tý (1252): Vua Chiêm đem quân sang quấy nhiễu vùng biển nước ta. Vua Trần Thái Tông ngự giá thân chinh dẹp yên bờ cõi.
- Năm Mậu Tý (1648): Hai họ Trịnh - Nguyễn lại đánh nhau to, quân Trịnh đại bại.
- Năm Nhâm Tý (1792): Vua Quang Trung băng hà, con là Quang Toản lên ngôi lấy hiệu là Cảnh Thịnh.
- Năm Canh Tý (1840): Vua Minh Mạng, vị vua lừng lẫy nhất của Triều Nguyễn qua đời.
- Năm Mậu Tý (1888): Vua Hàm Nghi bị thực dân Pháp bắt và đày sang Algerie. Cũng năm đó, vua Đồng Khánh mất, triều thần đưa vua Thành Thái lên ngôi, cũng là một ông vua yêu nước và chống Pháp.

Ngụ ngôn, Ca dao và Tục ngữ nói về Chuột

*Người xưa câu ví còn gương,
Đàn bà cả tiếng tan hoang cửa nhà.
Làm chồng không nên háo sắc như chuột đực,
Như lòng chuột đực khá chê,
Toan đường quyền rũ đã mê đạo lành.*

Đó là truyện ‘Trình Thử’ thuộc ngụ ngôn nói về chuột nhằm khuyên bảo nhân gian ăn ở phải đạo. Ngoài ra xin cũng lược kê một số truyện liên quan đến Chuột như sau:

Chuột chù bị nạn, Đám cưới chuột, Nghĩa thử, Chuột cống, Sự tích chuột và mèo, Chuột và rùa, Chuột đồng và chuột thành, Chuột lắt và sư tử v.v...

Trong Ca Dao, Tục Ngữ và Thành Ngữ, con chuột thường được nhắc nhở như sau:

*Chuột kêu chít chít trong rương,
Anh đi cho khéo đừng giương mẹ hay.
Chuột chù chề Khi rằng hôi,
Khi lại trả lời: cả họ mầy thơm?
Cần chi cá Lóc, cá Trê,
Thịt Chuột, thịt Rắn nhậu mê hơn nhiều.
Chuột chề xó bếp chẳng ăn,
Chó chề nhà dột ra nằm bụi tre.*

Ca Dao

*Chuột chạy cùng sào.
Chuột đội vỏ trứng.
Chuột sa hũ nếp.
Chuột sa chính gạo.
Chuột sa lọ mỡ.
Ném Chuột bể (vỡ) đồ.
Ném Chuột còn chề củi bát.
Nhi nhất như Chuột ngày.
Mắt Dơi tai, (mày) Chuột.
Chuột gặm chân Mèo.
Mặt như Chuột kẹp.
Nhăn nhó như Chuột.
Lù rù như Chuột Chù phải khời.
Cháy nhà ra mặt Chuột.
Đầu Voi đuôi Chuột.
Uớt như Chuột lột v.v ...*

Về tử vi, Chuột tượng trưng cho sự thành công và thịnh vượng. Là một trong những loài vật làm việc chăm chỉ nhất trong 12 con giáp. Có tính liên hệ chặt chẽ với các thành viên trong gia đình. Tuy nhiên, cũng lại hay nhát gan, không chịu đựng được tiếng ồn ào, va chạm mạnh. Thích kim loại quý và xa xỉ. Điều đó, tương hợp khi chúng ta ăn mặc quần áo và diện trang sức đẹp vào đêm giao thừa để đem lại điều lành và năm mới tốt lành sắp đến. Với tính khôn ngoan và tinh tế vì chuột là một loài động vật trí tuệ cho nên những người sinh năm Tý cũng rất thành công trong cuộc sống, chẳng hạn như đại văn hào Nga Leo Tolstoy, cựu tổng thống Mỹ George Bush, thái tử Charles, nam ca sĩ nhạc Rap Eminem, nữ diễn viên Scarlett Johansson và nhiều nhân vật nổi tiếng khác ... ■

Lễ Thánh Têrêsa

Hôm nay mừng Một tháng Mười
Mừng ngày Lễ Thánh Hải Đồng Têrêsa
Nguyện xin ơn Thánh thiết tha
Tình yêu Thiên Chúa nhất là tha nhân
Đến khi rời khỏi dương trần
Được về bên Chúa Thánh Thần kính yêu!

Kỷ niệm viếng Đền Thánh Therese Lisieux

Chúa Phục Sinh

Mừng ngày Lễ Chúa Phục Sinh
Xót thương Ngài gánh tội tình nhân gian
Dư âm nhíp búa vọng vang
Ngài trên Thập Giá cứu đàn con chiên
Tin lành tình chúa vô biên
Nguyện cho con biết rao truyền tin vui
Chúa nay đã sống lại rồi
Phúc ai tin Chúa cuộc đời mai sau
Dù cho cuộc sống khổ đau
Thiên đàng ta đến đón chào Chúa yêu

04/21/19
Chương Đài